

POZNÁMKY K RELIMINARY PROJECT disertace

Předložený projekt musí být formulován podle jednotné struktury:

- Předběžný NÁZEV připravované disertační práce, vystihující její téma, předmět.
- ANOTACE (obvykle 1100-1600 znaků včetně mezer)

Orientujte se podle dokumentu „Mareš2010Anotace_abstrakt“, uloženého v 01 Projekt; Učební materiály; Studijní materiály předměty: DXH_MEVP /DXH_MEVP Metodologie vědecké práce respektive DXV_FMEV Filozofie a metodologie vědy.

When writing the project abstract, the most important thing to remember is why your research is significant. The first few sentences of the dissertation abstract highlight the background to your research, as well as the significance of the study. In explaining the significance of your study, you will need to provide some context for your research. In building the background to the study, this part of the abstract should address questions such as: (1) What is the purpose of the research? (2) Why will you carry out the research? (3) How is the study significant? Why should anyone care or why do they care (is the study interesting)? Remember, all of this needs to be encompassed within just a few sentences.

Zdroj: <http://dissertation.laerd.com/>

- Proč lze považovat téma a předmět za zajímavé (poznávací či praktický cíl projektu). Kterými problémy v rámci tématu/předmětu se projekt bude konkrétně zabývat. Co se o tom zatím ví/neví (velmi stručně) v normální vědě - z literatury nebo z vlastního pozorování, popřípadě jak projekt navazuje na dřívější výzkumy.

Aims and significance

It is important to state what the research is designed to achieve; what it is intended to contribute to the state of knowledge in a discipline or disciplines, to some group, organization or community, or to the society as a whole. Most social research projects will contribute to one or more of the following:

- the development of a particular area of theory or methodology;
- the collection or accumulation of a new body of information or data;
- the development of research methods or techniques;
- knowledge about or understanding of an issue or problem; and/or
- policy and practice in a particular area.²

Blaikie Norman. 2000. Designing Social Research. Cambridge: Polity Press.

- Základní 2-3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY (na niž hodlá disertace jakožto realizace projektu odpovědět – „co se chcete dozvědět“).

Jde o specifikaci a konkretizaci předchozího vymezení problému. Při práci s daty (ale nejen při ní) z jejich formulace vyplyne, co budou základní závisle proměnné a s jakými nejdůležitějšími nezávisle proměnnými se uvažuje (v neoperacionalizované formě). Naznačte, proč považujete otázky relevantní (co se dosud neví a mělo by se vědět, popřípadě co by se mělo ověřit atd.). Můžeme takto formulované otázky zodpovědět? Neboli:

- Jsou identifikováni relevantní sociální aktéři a jsou pro vás dostupní, budou ochotni poskytovat potřebné informace (jde-li o empirickou práci)?
- Máte představu o vhodných datech a jsou tato data dostupná (jde-li o sekundární analýzu)?
- Jsou tato data relevantní vašim výzkumným otázkám – poskytnou skutečně informaci, o kterou Vám ve výzkumu jde? Existují techniky sběru dat a analýzy dat, které vám dovolí odpověď formulovat (identifikoval jste je)?

Mějte na paměti, že otázky musí mít stejnou úroveň obecnosti, respektive, že existuje jejich určitá hierarchizace podle míry obecnosti (hlavní otázky a z nich otázky odvozené).

An unsuitable research question: (1) A lack of precision in the way that your research questions have been written, which makes it difficult for the reader to identify exactly what the dissertation is trying to achieve. (2) The goals of the research may be too ambitious, such that it is unlikely you will be able to answer your research questions in the timeframe available. (3) The research questions that you have set may be theoretically weak, failing to build on or draw from any established concepts or theories. (4) You are trying to address too many research questions and/or hypotheses. (5) You have included too many concepts, theories, and/or variables.

Zdroj: <http://dissertation.laerd.com/>

- **STRATEGIE VÝZKUMU:** informace o tom, zda půjde o experiment či jiné výzkumné schéma a prostorová a časová specifikace (zda půjde o komparaci či longitudinální výzkum apod.).

Důležité je určit si výzkumnou strategii: Experiment, case study (holistický přístup); survey (individualistický přístup) jako cross-sectional study (průřezová studie) nebo cross-national study (obojí může být chápáno jako komparativní výzkum), longitudinální výzkum (panel, kohortová analýza, opakované průřezové studie).

Pokud komparujete (ať již v prostoru nebo v čase), musí být komparace odůvodněná. Například společnými či naopak diametrálně odlišnými „důležitými“ charakteristikami porovnávaných objektů či populací, stejným výchozím nebo cílovým stavem, analogickým či naopak diametrálně odlišným vývojem apod. Musí být jasné, jaký smysl má tato komparace, co jí získáte (z obecnějšího hlediska), k poznání čeho to přispěje?

There are a very wide range of research methodologies that can be used in dissertation research. However, you cannot just use any of these research methodologies. This is because not all research methodologies are appropriate for all dissertations. Rather, your choice of research methodology and the way that you use the methodology in your dissertation will depend on the research paradigm and research design guiding your research.

Zdroj: <http://dissertation.laerd.com/>

Research strategies provide a logic, or a set of procedures, for answering research questions, particularly ‘what’ and ‘why’ questions. However, there is not just one way to do this. As the social sciences have developed, a number of views have emerged on how this can be done.

In my view, the choice of research strategy, or a combination of them, constitutes the second most important research design decision. The reason for this is that I believe knowledge can only be advanced in the social sciences by using one or more of these research strategies (see Blaikie 1993a).

Blaikie Norman. 2000. *Designing Social Research*. Cambridge: Polity Press.

- **TEORETICKÝ KONTEXT:** v jakých teoretických konceptech je téma uchopitelné a ke kterým dalším sociologickým či sociálním konceptům a problémům se vztahuje. Popřípadě stručné odkazy na to, se tématem dosud věda zabývala (odkazy na autory či paradigmata) a co v něm dosud akcentovala.

Odkazy na to, jak se tématem dosud sociální věda zabývala (odkazy na autory či paradigmata) a co v něm dosud akcentovala. Velmi stručně co o tématu zatím víte, ať již z literatury nebo z vlastního pozorování, jak navazujete na dřívější výzkumy. Jaká teoretická konstrukce (model, tvrzení), relevantní k tématu připadá v úvahu, s jakými teoriemi či koncepty budete pravděpodobně pracovat. Máte představu o obsahu konceptů, s nimiž budete pracovat?

All social research uses technical concepts; they form the special language of every discipline. Technical concepts are required at the outset of the research design process to state the topic and research questions. However, after this, the way they enter into the research process differs, depending on the research strategy that is adopted. Some research will set out with some key concepts, perhaps even with a conceptual framework, and these concepts will become variables through the specification of procedures for measuring them. In other research, only sensitizing concepts will be used at the outset. Technical concepts will either emerge out of an intense examination of lay concepts, or will be created or borrowed to organize qualitative data.

Blaikie Norman. 2000. Designing Social Research. Cambridge: Polity Press.

Theory enters into social research in many ways. A social theory may be a source of a theoretical language or specific concepts, and of general theoretical ideas or specific hypotheses. The four research strategies entail different views of what constitutes theory and how it enters into the research process. Focusing on these four views will help to reduce some of the complexity. The four research strategies also differ in terms of whether they set out with a theory to be tested, or whether their aim is to produce a new theory, i.e. whether they are concerned with theory testing or theory generation. Research that is concerned with theory testing or theory generation may require sensitizing concepts but no hypotheses. On the other hand, research that is concerned with theory testing will require the researcher to borrow or construct a theory before the research begins. In this case, it is desirable to at least do some work on this theory at the research design stage; it

Blaikie Norman. 2000. Designing Social Research. Cambridge: Polity Press.

- EPISTEMOLOGIE (PARADIGMA):

Prakticky vždy pracujeme v určitém paradigmatickém a teoretickém kontextu.

When doing research, we summarise these beliefs under so-called research paradigms. There are a number of these research paradigms (e.g. positivism, post-positivism, critical theory or constructivism). The choice of paradigm is the most challenging part of the whole dissertation. Unfortunately, it is important because the beliefs that you have, whether you know what these are or not, guide the way that you do your dissertation in a very practical way. This is because these beliefs tends to determine everything from your choice of research design, research methodology and research methods, right through to the data analysis techniques you use, and even the way that you assess the quality of your findings.

Zdroj: <http://dissertation.laerd.com/>

- U empirických projektů stručně, ale vyčerpávajícím způsobem popis metodologického postupu, včetně metod sběru a analýzy dat (pozor, nejde o popisování těchto metod).

Předpokládaný způsob práce s textem či daty – metody a techniky (jaké texty či data budou analyzovány a jak: jakým způsobem/postupem získat odpovědi na položené otázky).

- ZDROJ DAT, JEJICH POVAHA - určení výzkumného souboru, výzkumných jednotek a způsobu jejich výběru (u empirických projektů – z toho plynoucí otázky validity a limitů generalizace zjištění).

Určení „co jsou data“ (ať již budeme pracovat s existujícími daty nebo s daty, které si vytvoříme) je podmíněno konceptualizací.

All social research uses technical concepts; they form the special language of every discipline. Technical concepts are required at the outset of the research design process to state the topic and research questions. However, after this, the way they enter into the research process differs, depending on the research strategy that is adopted. Some research will set out with some key concepts, perhaps even with a conceptual framework, and these concepts will become variables through the specification of procedures for measuring them. In other research, only sensitizing concepts will be used at the outset. Technical concepts will either emerge out of an intense examination of lay concepts, or will be created or borrowed to organize qualitative data.

Blaikie Norman. 2000. *Designing Social Research*. Cambridge: Polity Press.

Vymezením obsahu konceptů, s kterými pracujeme a určením jejich dimenzí a následně jejich operacionalizací (stanovení validních ukazatelů). Příliš se nespolehejte na to, že v "exaktní vědě" jsou data exaktně definována a že o těchto definicích panuje plná shoda. To může například přestat být pravdou, přenesete-li například své úvahy o efektivitě z organizací usilujících o zisk na organizace neziskové. Zde nemusí být efektivitou poměr mezi náklady a ziskem (nebo tento poměr může být vyjádřen jinak než finančně). Musíme si klást otázku, co je vlastně efektivita, s níž pracujeme. Jaké jsou její dimenze a určit, které ukazatele nám ji umožní měřit. Příklad:

- Co je obsahem konceptů: organizační kultura, leadership, fiskální důsledky finančních krizí, institucionální či organizační rámec, efektivita (čerpání), ale třeba i finanční krize (pozor: definice jako: finanční krizí" se rozumí krize, která se vztahuje k finančnímu trhu, není žádnou, nebo alespoň užitečnou definicí).
- Krizi nemůžeme pozorovat, pozorujeme ale její projevy/důsledky, ..., respektive určujeme, co je a co není jejími důsledky, ... (pozor na definice kruhem tam, kde je fenomén, jako například krize svými důsledky definován). Zrovna tak například efektivita může mít různé dimenze (například ekonomickou nebo sociální – a nemusí se krýt).
- Pak se musíme ptát, zda budou tyto ukazatele validní, neboli zda budou měřit skutečně to, co předpokládáme, že mají měřit (validita se vztahuje k procesu měření). Data by měla být nejen validní, ale uvažovat bychom měli i o jejich reliabilitě a spolehlivosti. Spolehlivost dat spočívá v tom, že byla všechna pořízena stejným způsobem. Například jednotná metodika v případě statistik, nebo standardní postupy pořizování vlastních dat, ale i v tom, že byly správně vybrány zkoumané/výzkumné jednotky.

- **URČENÍ VÝZKUMNÉHO SOUBORU A SAMPLING VÝZKUMNÝCH JEDNOTEK:** Pak volíme způsob/metodu sběru dat o stavu a vývoji určených ukazatelů v jednotlivých zkoumaných objektech/pro jednotlivé zkoumané objekty (výzkumné jednotky). Samozřejmě, že s tím souvisí i identifikace základních souborů výzkumných jednotek a úvaha, zda jsme je schopni identifikovat.

Můžeme z nich vybírat výběrovésoubory, které je reprezentují (málokdy můžeme zkoumat všechny jednotky – co se týče jejich výběru, viz dále).

Whether samples are intended to represent the population, and how this can be achieved, is a central design issue. However, a collection of people can be studied as the result of a selection process that is not concerned with representativeness. In other words, while random selection may be necessary for sample data to be used to generalize to a population, other criteria of selection can be used, particularly when the concern of the research is with theory generation.

Blaikie Norman. 2000. *Designing Social Research*. Cambridge: Polity Press.

Your sampling strategy determines how you select such units to be included in your research and why you selected them. Therefore, the Sampling Strategy section of your Research Strategy chapter tends to do four things:

- It describes what your units are (i.e. are they people, objects, cases, pieces of data, etc.).

- It explains the types of sampling technique (i.e. either a probability or non-probability sampling technique) that you could have used to select the units to include in your sample.
- It states the specific sampling technique that you actually used (e.g. simple random sampling, which is a type of probability sampling technique).
- It justifies your choice of sampling technique. Such a choice is based not only on the practicalities of your dissertation (e.g. what time you have available, what access you have, etc.), but also theoretical considerations (i.e. your choice of research paradigm, research design, research methodology, and research methods).

Zdroj: <http://dissertation.laerd.com/>

Výběr zkoumaných objektů může být „

- Náhodný, abyste mohli zobecňovat na základní soubor (mimořadně, reprezentativnost není dána velikostí výběrového souboru, ale způsobem jeho výběru), z něhož byly vybrány (víte, o jaký základní soubor jde, abyste mohli chápat hranice své generalizace).
- Záměrný či teoretický (abyste mohli porovnávat rozdílné typy, vývoj stejného typu objektu v odlišných podmínkách, apod.).

TEORETICKÝ VÝBĚR		Typology of Sampling Strategies in Qualitative Inquiry (Kuzel, 1992; Patton, 1990)	
Type of Sampling		Purpose	
Maximum variation	←	Documents diverse variations and identifies important common patterns	
Homogeneous	←	Focuses, reduces, simplifies, facilitates group interviewing	
Critical case	←	Permits logical generalization and maximum application of information to other cases	
Theory based	←	Finding examples of a theoretical construct and thereby elaborate and examine it	
Confirming and disconfirming cases		Elaborating initial analysis, seeking exceptions, looking for variation	
Snowball or chain		Identifies cases of interest from people who know people who know what cases are information-rich	
Extreme or deviant case	←	Learning from highly unusual manifestations of the phenomenon of interest	
Typical case	←	Highlights what is normal or average	
Intensity	←	Information-rich cases that manifest the phenomenon intensely, but not extremely	
Politically important cases		Attracts desired attention or avoids attracting undesired attention	
Random purposeful		Adds credibility to sample when potential purposeful sample is too large	
Stratified purposeful		Illustrates subgroups; facilitates comparisons	
Criterion		All cases that meet some criterion; useful for quality assurance	
Opportunistic		Following new leads; taking advantage of the unexpected	
Combination or mixed		Triangulation, flexibility, meets multiple interests and needs	
Convenience	←	Saves time, money, and effort, but at the expense of information and credibility	

Často se předpokládá, že soubor zkoumaných objektů má být homogenní, ale v jakém smyslu by měl být homogenní? Konec konců, proč by musel být vždy homogenní (platí to velmi často u záměrného výběru, zejména v případě komparací, ne však u výběrů náhodných). U náhodných výběrů není pro jejich reprezentativnost důležitý počet jednotek, ale způsob výběru.

Reprezentativnost zaručuje samotný náhodný výběr (jen ten zaručí, že se výběr svou strukturou (co se týče nejen známých, ale i neznámých charakteristik) více či méně shoduje se strukturou základního souboru, z něhož byl vybrán). Počet jednotek určuje jen přesnost, s jakou můžeme výsledky ve výběrovém souboru zobecňovat na soubor základní. S velikostí souboru zde klesá hodnota tzv. výběrové chyby. Nemůžeme tvrdit, že hodnota zjištěná ve výběrovém souboru (statistika) odpovídá příslušné hodnotě v základním souboru (parametru), můžeme jen zjistit, v jakém intervalu (spolehlivosti) s určitou pravděpodobností tento parametr leží a tento interval je dán jako statistika $k \cdot$ výběrová chyba (k = koeficient odpovídající zvolené pravděpodobnosti, že parametr v tomto intervalu leží). Čím menší požadujeme výběrovou chybu, tím větší musí být náš výběr, ale od určité velikosti nárůst přesnosti není úměrný nákladům, respektive není již podstatný (jakási mezní hodnota).

- METODY SBĚRU DAT

The research design needs to specify clearly the method or methods to be used to collect the data. It is extremely important in quantitative research to decide, before the research begins, how the data are to be collected and to do all that is necessary to prepare for this. This may seem obvious, but it is not always taken seriously. Just muddling through will not do. The same is true for many qualitative studies, although there will be exceptions where some of these decisions may have to be made as the research proceeds. However, as I have argued earlier, this should not be used as an excuse for avoiding careful planning.

Blaikie Norman. 2000. Designing Social Research. Cambridge: Polity Press.

Zejména používáte-li metod jiných společenských věd, musíte se s nimi detailně seznámit (dotazník, kvalitativní interview, textové analýzy ...). Použijete-li například rozesílané dotazníky (je lhostejno, zda budou požadovat vyjádření postojů nebo informace popisující chování určitých subjektů, zachycené třeba i v rutinních statistikách, musíte znát metodologii survey. Jak si například poradíte s vysokým non-response rate (mimořádně jaký budete považovat za neakceptovatelně vysoký) a jak se vyrovnáte s tzv. systematickou chybou – kdy subjekty odmítající spolupracovat mají určité společné charakteristiky? Jak budete kontrolovat pravdivost údajů? Jaká pravidla platí pro formulaci otázek či vedení rozhovoru? A další. Divili byste se, ale i výzkumný interview má propracovaná pravidla a není to jen rozhovor, jak ho známe z každodenního života (nehleďte na to, že existuje celá řada jeho forem – paradigmaticky ukotvených!

- ZPŮSOB ANALÝZY DAT:

The type of data analysis techniques that you used to analyse your data (e.g. statistical analysis, content analysis, discourse analysis, etc.) will vary depending on the research paradigm, research design, research methodology, research methods and sampling strategy that you used.

- State the data analysis techniques you used.
- Describe the data analysis that you performed.
- Justify the data analysis choices you made.

Zdroj: <http://dissertation.laerd.com/>

- Zhodnocení záměru. Úvaha o tom, (a) v čem může být přínos navrhovaného výzkumu (směřuje k rozvoji metodologie, teorie, praxe, ...?), (b) zda naráží na praktické (dostupnost terénu, respondentů, pramenů apod.), na etické či další problémy a jak budou překonávány.
- Stručný harmonogram prací.
- Předběžná základní bibliografie k tématu (načtená literatura, 10-15 nejdůležitějších publikací). Použijte jednotný design pro jednotlivé druhy pramenů (držte se nějaké citační normy – například ČSN – nebo se inspirujte praxí nějakého prestižního časopisu ve svém oboru).
 - o Odpovídá přehled knih tématu a zahrnuje knihy, jež jsou ve vztahu k tématu klíčové (zachycuje také kontext tématu)? Je seznam přiměřený? Rozlišujete literaturu prvního a druhého řádu? Nestavíte jen na literatuře v českém jazyce?
 - o Jsou nalezené knihy/statě relevantní nejen tématu, ale i vědní disciplíně (jde skutečně o odbornou sociologickou literaturu)? Vyčerpává v předchozím ohledu přehled knih možnosti knihovny FSS a elektronických zdrojů

Mějte na paměti, že návrh projektu by měl tedy hlavně odpovědět na otázky:

- Proč by se měl někdo o váš výzkum (vaše téma) zajímat?
- Čeho a jak chce práce dosáhnout?
- Jak lze projekt realizovat (nejde jen o vhodnost metody, ale i o čas a finance)?

Rozsah projektu je cca 700-900 slov (ne více, ale také ne méně!). V dodatku k projektu (jako součást jeho textu!) uveďte název a anotaci (150-200 slov) své magisterské diplomové práce. Úroveň předběžného projektu považujeme za základní indikátor zralosti uchazeče pro doktorské studium.

Existuje určitá hierarchie uvažování a ta by se měla promítnout i do struktury textu. Primární jsou cíle – čeho chcete dosáhnout (proto by měly být uvedeny před výzkumnými otázkami a samozřejmě před metodami výzkumu – ty opět nemohou předcházet výzkumné otázky apod.)! Stejně jako volba metody nemůže předcházet rozhodnutí o tom, co jsou zkoumané objekty a s jakými daty (vlastnostmi, charakteristikami těchto objektů) budeme pracovat. Jedno plyne z druhého!

Dobry projekt poznáme podle několika základních kritérií:

- Je dobře strukturován, a promyšlen. Existuje logická vazba mezi jeho jednotlivými částmi: mezi tématem a výzkumnou otázkou, mezi výzkumnou otázkou a zvolenou strategií a technikami sběru dat, mezi technikami sběru dat a zvolenou populací atd. (vše zmíněné je relevantní zvolenému paradigmatu).
- Je podložen dobrou bibliografií a rešerší, které dokládají, že nejde o chudý projekt (mohou být ovšem vědomé výjimky).
- Výzkumná otázka je skutečně smysluplnou otázkou. Je formulována zřetelně a dostatečně obecně i konkrétně. Není příliš obecná, nebo naopak není tak zúžená, že je až triviální (pozor na otázky, které lze odpovědět jen „ano“ či „ne“)?
- Odpovědi na výzkumné otázky se jeví jako dostatečně zajímavé.
- Výzkumná strategie a navržené metody mohou přinést odpověď na výzkumnou otázku (ověřuje projekt výzkumnou otázku/hypotézu) adekvátně?).
- Zkoumaná populace je nejen relevantní ve vztahu k výzkumnému problému, ale je i dostupná a zvolená technika je pro ni adekvátní.

Problémem jsou tzv. NEDOSTATEČNÉ PROJEKTY. Jsou to projekty, u kterých lze na zmíněné otázky odpovědět záporně. Jsou to tedy projekty nedostatečně promyšlené a nedostatečně připravené. Stejným problémem jsou CHUDÉ PROJEKTY - to jsou projekty, které jsou založeny na existenci malé reflexe zkoumaného jevu. Obvykle jde o námět, ke kterému není dostatečná literatura, neexistují vhodná konceptuální schémata a nejsou k dispozici ani předchozí empirické výzkumy. Chudé projekty nelze z vědy vyloučit, ale jsou velmi obtížné, jejich realizace vyžaduje velkou invenci, sociální zkušenost a schopnost zobecnění. Nejsou vhodné pro začátečníky, ani ty nejambicióznější. Obvykle mají výzkumy založené na chudých projektech charakter výzkumů exploračních.